

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΧΩΡ. ΣΧΕΔ.
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Κέρκυρα, 17-03-2017
Αριθμός Πρωτ.: οικ. 22146/9025

Δ/νση: Σαμάρια 13
Τ.Κ.: 491 00 ΚΕΡΚΥΡΑ
Πληροφορίες: Δρ Ευθ. Λαζαρίδου
Τηλέφωνο: 26613-62273
Fax: 26613-62279
E-mail: lazaridou@pin.gov.gr

ΠΡΟΣ: Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΚΟΙΝ: 1. Περιφερειάρχη Ιονίων Νήσων
2. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Κέρκυρας
3. Πρόεδρο ΠΣ

ΘΕΜΑ: Γνωμοδότηση επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων – Τόμος Α: Ιόνιο Πέλαγος.

ΣΧΕΤ.: Η από 14/02/2017 Ανακοίνωση – Πρόσκληση του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού, η υπηρεσία μας λαμβάνοντας υπόψη:

1. Την Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με «την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» και το κείμενο της ΕΕ για την Εφαρμογή της Οδηγίας.
2. Την ΚΥΑ 107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5-9-2006): «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ».
3. Το Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ Α'24): «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος-Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ-Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων-Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ-Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», όπως ισχύει.
4. Την Οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2013 "για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ"
5. Την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία.
6. Διεθνείς πρακτικές και αντίστοιχες Στρατηγικές Περιβαλλοντικές Εκτιμήσεις (ΣΠΕ) που έχουν υλοποιηθεί σε άλλες χώρες.
7. Το γεγονός ότι η διατήρηση της καλής οικολογικής και χημικής κατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αποτελεί βασική προτεραιότητα για την αιεφόρο ανάπτυξη της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.
8. Το περιεχόμενο της ΣΜΠΕ του θέματος

γνωμοδοτεί ως ακολούθως:

1. Γενικά

i. Η ΣΜΠΕ του έργου έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΚΥΑ107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5-9-2006).

ii. Στη ΣΜΠΕ η εκτίμηση των επιπτώσεων αναφέρεται στις τρεις φάσεις υπεράκτιων δραστηριοτήτων για την έρευνα και εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων:

- Αναζήτηση: δραστηριότητες για τον εντοπισμό των υδρογονανθράκων ή/και αξιολόγηση της δυνατότητας εξεύρεσης υδρογονανθράκων με μεθόδους εκτός από αυτές των γεωτρήσεων. Η εν λόγω έρευνα περιλαμβάνει την σεισμική, τη γεωλογική, την γεωχημική δειγματοληψία, την ηλεκτρομαγνητική έρευνα και την τηλεπισκόπηση,

- Έρευνα: ερευνητικές διαδικασίες με οποιαδήποτε πρόσφορη μέθοδο (και γεωτρήσεις) σε ένα ή περισσότερα διερευνητικά φρεάτια ανά αδειοτούμενο ερευνητικό τεμάχιο, έτσι ώστε να καθοριστεί αν υπάρχουν εμπορικά εκμεταλλεύσιμες ποσότητες υδρογονανθράκων,

- Εκμετάλλευση (ανάπτυξη και παραγωγή): διαδικασία για την εμπορική εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων. Οι βασικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν την διάνοιξη των φρεατίων ανάπτυξης, την δημιουργία των εγκαταστάσεων παραγωγής, την δημιουργία των εγκαταστάσεων εξαγωγής όπως το δίκτυο των σωληνώσεων, την λειτουργία αυτών των συστημάτων, και την τελική αποσυναρμολόγηση αυτών των εγκαταστάσεων. Στις προαναφερόμενες δραστηριότητες δεν περιλαμβάνεται η διύλιση.

iii. Περιλαμβάνονται μέτρα για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδίου καθώς και εισηγήσεις για επιπρόσθετο έλεγχο, διαχείριση και παρακολούθηση.

iv. Τα προτεινόμενα μέτρα εκτιμάται ότι δεν καλύπτουν πλήρως τα θέματα της πρόληψης για την αντιμετώπιση των ατυχημάτων καθώς και τα μέτρα αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων κατά τη φάση της έρευνας και εκμετάλλευσης.

2. Ειδικές επισημάνσεις – Πρόσθετοι Ειδικόι όροι και μέτρα

i. Οι πιθανές συνέπειες ενός σοβαρού ατυχήματος στον τομέα της υπεράκτιας εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων μπορούν να λάβουν ακραίες μορφές. Πέρα από την έκταση και μέγεθος της περιβαλλοντικής ζημιάς και τις μη αναστρέψιμες επιπτώσεις, οι αρνητικές συνέπειες ενός τέτοιου ατυχήματος συνήθως έχουν μακροχρόνιο αντίκτυπο στο σύνολο σχεδόν των παραγωγικών δραστηριοτήτων της παράκτιας ζώνης. Τέτοια ατυχήματα ενδέχεται να πλήξουν σοβαρά κρίσιμους κλάδους της περιφερειακής οικονομίας όπως είναι ο τουρισμός, η αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, κ.ά.. Για το λόγο αυτό θα πρέπει καταρχήν να υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο ανάληψης δράσης για τη μείωση των κινδύνων πρόκλησης ατυχήματος τόσο κατά την άντληση όσο και κατά τη μεταφορά των υδρογονανθράκων, για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης σοβαρών ατυχημάτων και την εξασφάλιση ταχείας και επαρκούς αποκατάστασης των τυχόν πληγείσων περιοχών. Η αποκατάσταση θα πρέπει να αφορά τόσο στην περιβαλλοντική ζημιά που προκλήθηκε όσο και στις συνέπειες στην τοπική οικονομία. Στην κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαία:

- η αποσαφήνιση των περι ευθύνης και αποζημίωσης διατάξεων.

- η θέσπιση τακτικών επιθεωρήσεων και ενός ειδικού καθεστώτος κυρώσεων

ii. Με βάση την αρχή της πρόληψης, η μείωση της πιθανότητας μεγάλων υπεράκτιων ατυχημάτων αλλά και στην περίπτωση εκδήλωσης ατυχήματος, η ετοιμότητα άμεσης αντιμετώπισης και ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων καθιστά επιτακτική την ανάγκη να αποτελεί τον κανόνα **η εφαρμογή της πλέον υπερσύγχρονης τεχνολογίας σε όλες τις πτυχές της δραστηριότητας** εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων (έρευνα για ανεύρεση κοιτασμάτων, άντληση, μεταφορά, μέτρα και σχέδια αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών κλπ). Προτείνεται να συμπεριληφθούν:

α) Στα μέτρα για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πετρελαιοκηλίδων τόσο στο στάδιο των ερευνητικών γεωτρήσεων όσο στο στάδιο της εκμετάλλευσης να προστεθεί η δημιουργία συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης (EWS) και υποβοήθησης λήψης αποφάσεων (DSS). Στο σύστημα αυτό εντάσσεται και το μοντέλο διασποράς.

β) Η ενίσχυση της ετοιμότητας και της ικανότητας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την αντιμετώπιση σοβαρών έκτακτων περιστατικών τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν το περιβάλλον, τους πολίτες και την οικονομία.

γ) Η διασφάλιση διασυνοριακής διαθεσιμότητας και συμβατότητας των μέσων παρέμβασης καθόσον τέτοιου είδους δραστηριότητες ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις διαπεριφερειακού και διασυνοριακού χαρακτήρα.

δ) Η πρόνοια για την ίδρυση ενός ειδικευμένου αρμόδιου συντονιστικού οργάνου, για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών υψηλού κινδύνου.

iii. Η Οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2013 "για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ" θέτει σημαντικούς όρους και προϋποθέσεις για:

- τη διασφάλιση της μείωσης όσο το δυνατόν περισσότερο των σοβαρών ατυχημάτων που σχετίζονται με υπεράκτιες εργασίες πετρελαίου και φυσικού αερίου
- τον περιορισμό των συνεπειών τους, ώστε να βελτιωθεί η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων οικονομιών από τη ρύπανση,
- τον καθορισμό ελάχιστων προϋποθέσεων για την υπεράκτια εξερεύνηση και εκμετάλλευση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Η ΣΜΠΕ δεν περιλαμβάνει τις ειδικές προβλέψεις της Οδηγίας.

Βάσει των διατάξεων της Οδηγίας προτείνεται η ενσωμάτωση στη ΣΜΠΕ των παρακάτω γενικών και ειδικών όρων και μέτρων:

(1) Οι υπεράκτιες εργασίες πετρελαίου και φυσικού αερίου στην εν λόγω περιοχή θα πρέπει να υπόκεινται σε διαρκή ρυθμιστική εποπτεία, προκειμένου να διασφαλίζεται η εφαρμογή αποτελεσματικών ελέγχων για την πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων και τον περιορισμό των επιπτώσεών τους σε πρόσωπα, στο περιβάλλον και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

(2) Να θεσπισθεί ειδική νομοθεσία για τους μεγάλους κινδύνους που σχετίζονται με τον κλάδο υπεράκτιων κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, ιδίως σε ό,τι αφορά την ασφάλεια των διαδικασιών, τον ασφαλή εγκλωβισμό υδρογονανθράκων, τη δομική ακεραιότητα, την πρόληψη πυρκαγιών και εκρήξεων, την εκκένωση, τη διαφυγή και διάσωση και τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έπειτα από σοβαρό ατύχημα.

(3) Ο φορέας εκμετάλλευσης θα πρέπει να εκπονεί λεπτομερή σχεδιασμό και σχέδιο λειτουργίας κατάλληλα για τις συγκεκριμένες συνθήκες και τους συγκεκριμένους κινδύνους κάθε εργασίας γεώτρησης. Ο φορέας εκμετάλλευσης θα πρέπει να κοινοποιεί εγκαίρως στην αρμόδια αρχή τη μελέτη γεώτρησης προκειμένου η αρμόδια αρχή να είναι σε θέση να λαμβάνει κάθε απαραίτητο μέτρο σχετικά με τις προγραμματιζόμενες εργασίες γεώτρησης.

(4) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης, οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να εκπονούν εσωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης που αφορούν κάθε συγκεκριμένη τοποθεσία και βασίζονται στα σενάρια περί πιθανοτήτων και κινδύνων που προσδιορίζονται στην έκθεση περί μεγάλων κινδύνων, να τα υποβάλλουν στην αρμόδια

αρχή και να διατηρούν τους πόρους που απαιτούνται για την άμεση εφαρμογή των εν λόγω σχεδίων όταν χρειαστεί.

(5) Οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι έχουν πρόσβαση σε επαρκείς υλικούς, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων και τον περιορισμό των συνεπειών τέτοιων ατυχημάτων, την αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης και την επακόλουθη αποκατάσταση.

(6) Λόγω του σύνθετου χαρακτήρα των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου, για την εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών από τους φορείς εκμετάλλευσης και τους ιδιοκτήτες **απαιτείται μηχανισμός ανεξάρτητης επαλήθευσης των κρίσιμων στοιχείων για την ασφάλεια και το περιβάλλον στη διάρκεια ολόκληρου του κύκλου ζωής της εγκατάστασης**, συμπεριλαμβανομένου, στην περίπτωση παραγωγικών εγκαταστάσεων, του σταδίου σχεδιασμού. Ο μηχανισμός αυτός να ασκεί τις ακόλουθες λειτουργίες:

- εκτίμηση και αποδοχή εκθέσεων περί μεγάλων κινδύνων, εκτίμηση κοινοποιήσεων μελέτης και εκτίμηση κοινοποιήσεων εργασιών γεώτρησης ή συνδυασμένων εργασιών,
- επίβλεψη της συμμόρφωσης των φορέων εκμετάλλευσης με την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των επιθεωρήσεων, των ερευνών και των μέτρων επιβολής,
- κατάρτιση ετήσιων σχεδίων και εκθέσεων,
- συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

Βάσει των ανωτέρω η υπηρεσία μας γνωμοδοτεί κατ' αρχήν θετικά με την επιφύλαξη της ενσωμάτωσης των προϋποθέσεων και όρων που αναφέρονται ανωτέρω.

Ε.Δ.

Τμ. Περιβάλλοντος

**Η ΑΝΑΠΛΗΤΡΙΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ
Δ/ΝΣΗΣ ΠΕΡΙ/ΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

Χρυστάλλα Παπασωζομένου
ΠΟΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Α'β